

II. 17. „Messer Giovan di Celona“ a fordításban (69 l.) „Giovanni de Chalons úr“; vagy tartotta volna meg a szövegben levő alakot, a mi jobb lett volna, vagy pedig egészen francziás alakot használt volna.

II. 5. „Girolamo di Salvi del Chiaro“ a fordításban (90 l.) „Girolamo del Salvi di Chiaro“.

II. 15. Orlanduccio Orlandi a fordításban (102 l.) Orlando Orlandi.

E néhány észrevétellel korántsem akarjuk a fordítás értékét kisebbíteni, mely lelkiismeretes munka eredménye, miként a Dino Compagni életét és korát tárgyaló bevezetése (7—43 l.) is azt mutatja, hogy a fordító szeretettel dolgozta ki feladatát. Az a kár, hogy a kötetben aránytalan sok sajtóhiba fordul elő; és mintha az első kötetnek csinosabb nyomdai kiállítása lett volna!

Dr. Lukinich Imre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Közel száz esztendeje, hogy folyóiratunk hasonló nevű őse, *Döbrentei Gábor* „Erdélyi Muzem“-a megindult, mint első tudományos folyóirat hazánkban.

Irodalomtörténeti érdekű az az előfizetési felhívás, melyet ennek érdekében a szerkesztő Erdély főuraihoz intézett s melyet az alábbiakban (az eredeti orthographiát megtartva) egykorú nyomtatásból közlünk.

Az Erdélyi Muzéum'

kiadása eránt való Plánum.

Ajánlva e' következő nagyméltóságú, nagyságos, személyeknek, a' kik hazájokat szeretik, és abban a' tudományok' elterjedését óhajtják.

Nagyméltóságú gróf *Losonczy Bánffy György*, Erdély főigazgatója, ő excell.

Nagyméltóságú *Mártonfi József* a' r. anyasz. egyház püspöke, ő excell.

Nagyméltóságú *Babb János*, az egyesült görög val ás püspöke, ő excell.

Nagyméltóságú gróf *Teleki Lajos* stáuum praesidens ő excell.

Nagyméltóságú gróf *Haller Gábor* főprovincialis comisarius.

Nagyméltóságú gróf *Kemény Sámuel* a' m. kir. tábla előlülője, ő excell.

Nagyméltóságú báró *Daniel Istvánné* szül. gróf *Mikes Anna*, ő excell.

Nagyméltóságú gróf *Eszterházy Jánosné*, szül. gróf *Bánffy Ágnes* ő excell.

Méltóságos gen. gróf *Bethlen Pálné*, szül. *Kemény Krisztina*.

Méltóságos gróf *Haller Zsigmondné*, szül. gróf *Toldalagi Krisztina*.

Méltóságos gróf *Haller Jánosné*, szül. gróf *Nemes Zsuzsánna* ő nagys.

- Méltóságos gróf *Bethlen Ádámné*, szül. gróf *Gyulai Katalin* ő nagys.
 Méltóságos gróf *Gyulai Ferenczné*, szül. mélt. *Katsándy Zsuzsánna*.
 Méltóságos gróf *Gyulai Sámuelné*, szül. báró *Bornemisza Borbára*.
 Méltóságos gróf *Bethlen Gergely*, camerárius és gub. consil.
 Méltóságos gróf *Mikes János*, camerárius és gub. consil.
 Méltóságos báró *Bánffy László*, camerárius és gub. consil.
 Méltóságos gróf *Teleki László*, camerárius és a' Felsőg. m. k. tábla bárója.
 Méltóságos báró *Nalátszi József*, emeritus főispán.
 Méltóságos báró *Teleki Domokos*, Torda vármegyei főispán.
 Méltóságos gróf *Teleki Mihály*, camerárius és főtiszt.
 Méltóságos gróf *Vas Sámuel*, camerárius.
 Méltóságos *Sándor Mihály*, csiki főtiszt.
 Méltóságos *Bisztrai József*, Leopold rendjének kis keresztese, és fogarasi főkapitány.
 Méltóságos *Katona Zsigmond*, Kővár vidéki főkapitány.
 Méltóságos báró *Apor József*, abbás és kolozsvári plébánus.
 Méltóságos gróf *Bethlen Farkas*, camerárius.
 Méltóságos gróf *Gyulai István*, camerárius.
 Méltóságos gróf *Nemes Ádám*, camerárius.
 Méltóságos báró *Jósika János*, camerárius, és kir. tábla assessora.
 Méltóságos báró *Jósika Miklós*, cam. és fő-strázsamester.
 Méltóságos *Horváth Dániel*, fő-strázsamester.
 Méltóságos gróf *Vas Miklós*.
 Méltóságos *Kenderessy Mihály*, gubern. secret.
 Méltóságos *Petrevityi Horváth Miklós*, a' kir. tábla assess.
 Méltóságos *Fekete Ferencz*.
 Méltóságos gróf *Bethlen Imre*, camerárius és Küküllővármegyei administrator.
 Méltóságos ifj. gróf *Teleki József*, camer. és a' kir. t. assess.
 Méltóságos báró *Bornemisza József*.
 Méltóságos gróf *Csáki József* úr.
 Méltóságos báró *Wesselényi József*, camer. és gub. concipista.
 Méltóságos *Cserei Miklós*, a' kir. tábla assess.
 Méltóságos *Székely Mihály*, assessor.
 Méltóságos gróf *Teleki Pál*.
 Méltóságos ifj. báró *Wesselényi Miklós* úrfi.

Bizonyosan tudják Excellentiátok, Nagyságtok, milyen hasznos lehetne a' nemzeti Literaturának, a' tudományoknak nálunk való közönségesebb elterjesztésére egy olyan periodicus, vagy folyó Irásnak jó móddal való megindulása, melyben minden hozzá tartozó Tag, a' maga tehetsége szerent adná Munkájit. Ez lehetne az a' központ, hol mindeniknek vélekedése, tudományos igyekezete egybe-találkozna, 's az Egészre kiszéledne. Tekintsük-meg a' külföldeket, mindenütt jelennek-meg illy Munkák, miólta a' tudományok közöttök inkább elterjedtek. Tsak a' Német földön hány város nints, melyből tudományos ujság indul! Nálunk egy sintsen! — Kezdődtek néhányak, elmultak. A' nemzeti nyelv' mívelése a' miatt nem halad, pedig a' nélkül későn, korán elenyészünk. Azokat a' könyveket-is, mellyek nyelvünkön kijönnek, nem esmerhetjük, mivel kijövetelek mivoltok felől való esmertetőjek, egy tudományos Ujságunk, nintsen.

E' nemes Magyar kis Haza Fő Méltóságainak, Szeretőinek, eleibe terjesztem a' planumot, mellyen az Erdélyi Muzéum épülni akar. Hazai buzgósággal kérek engedelmet.

A' Magyar Országiak némelly szép lépést tettek nemzeti Literaturánk mellett. A' tanúltak néhányaktól serkentetnek. Tettek az Erdélyiek-is. De legyen különösen Erdélyé az, hogy egy tudományos periodicus ujságot, hazafiúi indulatból elésegített, sokan jól érezik Erdély fiai között, millyen szép a' Haza Köz Jovát elésegíteni! Az Erdélyi Muzéum, alkalmatosságot szolgáltatván annak megmutatására, hazai szeretettel kérem Excellentiátokatt, Nagyságtokat, ne hagyják füstbe menni igyekezetünket, mely meg-lészen ez áldozat nélkül. Szép példáink vagynak, hogy a' Magyar a' Köz Jót elésegítette. Ez-is az léssen.

Az Erdélyi Muzéumnak tárgyai ezek lennének: Az eddig kijött Magyar Könyveknek recenséálatása, 's ez által megvizsgálása annak, mitsoda tudomány nemben, mennyit haladtunk, hol nem tettünk még semmit? — Hires tanúlt embereknek élet' leírása. — Az Olasz, Frantzia, Anglus, Német Poéták, más Tudósok' Munkáinak, azok Literaturájának rövid esmérteése. — A' külföldi tudós ujságokból a' jobb könyveknek kimutatása. — Hazai, tudományos culturabéli elemenetek. — A' Poesis-némelly nemeinek theoriaji, 's ezeknek más nyelvekből fordítások által, vagy eredeti munkák által, példák. — Költemények. — Erköltsi Elbeszélések. — Rövid útazások. A' legnevezetesebb találmányok.

Nem akarunk mindazonáltal ezekből, sokat ígérni, mert inkább szeretnénk, hogy a' közönséget, a' Haza megelégedhetne igyekezetünkkel, minekelőtte valamit ígértünk volna. Excellentiátoknak, Nagyságtoknak, meg-mutatni mire kérem óltalmokat, kötelességemnek kellett tartanom.

Az Erdélyi Muzeum eleinte tsak minden fertály esztendőben jönne ki, a' jövő 1811-dik esztendő Januariusával kezdődvén, 8—10 árkusokban; 's a' mikor lehetne, vagy egy Erdélyi vagy egy Magyar Országi Hazfinak (így!) mejjképével.

Annyi áldozatért esedezem Excellentiátoknak, a' mennyivel két kötés, kinyomtatathatnék, 's pappirosba béborittathatnék. A' Kolosvári Lyceum Könyvnyomtatója 10. árkosért, 5000. exemplárra 400. Rforintot kér, 's így két kötésért 800. Rforint lenne szükséges. Ezen hazafiúi áldozat által a' Munka folyamatba jöven, későbbben előre fizetéssel kívánnám folytatni. A' midőn a' 800 Rforint az exemplárok el-adásából bójönne, a' Summa ezen igyekezet nemes Elősegítőivé lévén, arra kérem alázatosan Excellentiátokat, Nagyságtokat, hogy két jutalom kérdésre tétetnék-fel, melyeket a' Nemzeti Literaturára nézve legjobbaknak lehetne találni.

Azon tanúlt Hazafiak, a' kik az Erdélyi Muzéumba munkákat fognak adni, ezek: Erdélyben mélt. gub. secr. Kenderesi Mihály ur,

t. prof. Szilágyi Ferentz ur, mélt. camerarius és major nagyajtai Cserei Farkas ur, t. prof. Tompa János ur, t. prof. Köteles Samuel, t. káplán Zombori József, t. prof. Karátsoni Samuel, t. Elekes János ur, t. prof. Szabó Samuel urak, 's Literaturánk' érdemes Veteranussa, mélt. Aranka György. Magyar Országról pedig tek. assessor Kazinczi Ferencz, tisz. Kis János, Reményilem fognak többenis találkozni.

A' Tudományokat ápolgatni, a' Hazán segíteni, szent érdem.

Excellentziátoknak! Nagyságtoknak!

tisztelője

O Andrásfalván Julius 20-dikán.

1810

Döbrentei Gábor

ifju gróf Gyulai Lajos nevelője.

Közli: Sz. L.

Dicsőítő vers Kemény Jánosról.

Az alább közlendő néhány versszak szerzőjéről a nevéen kívül semmit sem tudunk, de a költeménynek így is meg van a kortörténeti értéke, mert mutatja, hogy az erdélyi közvélemény milyen mélyen átérezte II. Rákóczy György szerencsétlen lengyelországi hadjáratának jelentőségét, s részvételt fordult a tatárfoogságban sinlődők, így Kemény János felé, buzdítva őket sorsuk türelmes elviselésére.

A vers az eredeti fogalmazványban maradt fenn, de kár, hogy annyira rongált állapotban, hogy némelyik sor az érthetlenségig csonka; közlését azonban még így sem tartjuk fölöslegesnek. A vers így hangzik:

„Authore *Sigismundo Felvintzi* de eadem.
Laudetur Sanctissimum Sacramentum.

1. Kemény János urához hűségért,
Édes nemzetéhez való szeretetért,
Nemzetének . . . üt tatár rabságokért
Úr s haza háládók legyetek (jó tétért) ily jóért.
2. Háládó lesz bizony világ hangos nyelve,
Mely által mindenütt lesz vitézi neve.
Napkelettől fogvást nyugottig hirdetve,
S haza szeretőknek (például feltéve) tükörül feltéve.
3. Hazájáért halált Brutus is szenvedé,
Sorsvetéstül arra de kénszerítettett,
Kemény János pedig elhadni nemzetét
Szánván szabadcsággal . . . zen nőt.